

Особливо плідною була співпраця композитора І. Шамо та поета Д. Луценка – «Грай, бандуро, грай», «Де синії гори», «Закувала зозуленька в лузі», гімн міста Києва «Києве мій», «Не шуми калинонько», «Наддніпрянські вечори», «Пісня про рідну землю», «Україно, любов моя». Це лише невелика частина їхньої творчої праці, однак тематика пісень різноманітна: любов до рідної землі, дивовижна природа, гори. Яскрава образна виражальність чудово передана композитором музичними засобами виразності.

Пісенна творчість І.Шамо поєднала у собі багато емоційних відтінків, граней української людини, з її переживаннями, почуттями, що проявились у героїчній, ліричній, романтичній пісенності композитора. Музику Шамо завжди можна відрізнити, у ній простежується особливий дух народної пісенності. Нове у піснях Шамо (він відобразив найбільш знакові події епохи), відношення до «фольклорної та ліричної інтонацій стало взірцем для таких пісенників як Олександр Білаш, Мирослав Скорик, Володимир Івасюк» [З с. 137]. Найголовніше, що І.Шамо зумів своєю працею у жанрі пісні засвідчити, що пісня теж є достойним, високохудожнім жанром.

Література

1. Ігор Шамо / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <https://www.pisni.org.ua/persons/263.html>
2. Невенчаная Т. Игорь Шамо (Творческие портреты украинских композиторов). К. : Муз.Україна, 1982. 89с.
3. Панько Т. Пісенний щоденник Ігоря Шамо / Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Вип.49. Ігор Наумович Шамо. Сторінки життя та творчості. К.: НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2007. С. 131-138

Віктор Мрочко

Основні принципи вокального звукоутворення

Основним завданням педагогів вокалу є робота над якістю звуку, без якого не можна досягти злагодженості у звучанні. Як відомо, людський голос –

надзвичайно складний для оволодіння музичний інструмент, схильний до впливу багатьох чинників: емоційно-фізіологічних, акустичних, фізичних, психологічних. Слабке співоче дихання, нерозвиненість діапазону голосу, різка зміна регістрів, скутість артикуляційного апарату, невміння користуватися резонаторами, низька позиція звуку, форсування і т.д. Позбутися цих недоліків можна тільки продуманою, цілеспрямованою роботою.

Відчутно впливає на якість звуку співоче дихання. Якщо дихання недостатньо активне, то загальний виконавський тонус знижується, інтервали, особливо висхідні, виконуються з тенденцією до зниження, - порушується лад. Якщо дихання надмірно напружене, то воно, як правило, призводить до форсування звуку, інтонаційної нестійкості. Все це залежить від різних факторів, з одного боку, невміння користуватися правильним співочим диханням, відсутність навичок раціонального розподілу вдиху, фізичної втоми; з іншого боку, ослаблення видихальних м'язів спричиняє різкий видих, частоту зміни, втрату контролю над диханням, психологічне збудження. У мистецтві співу – головне видих. Важливий не обсяг повітря, яке видихають, а витрачання цього повітря, спрямоване на підтримку голосових зв'язок у відповідному напруженні. Якщо врахувати, що при звичайному диханні людей активним є тільки вдих, а видих пасивним, то стане ясно, що треба навчитися зробити активним саме видих. Навчитися цього можна тільки тренуванням дихання зі співом. Треба навчитися розподіляти видихуване повітря так, щоб його вистачало проспівати всю музичну фразу.

Культура звуку, слова, музичного слуху й виконавська культура є одним із найважливіших і суттєвих елементів навчального процесу. Оволодіння чіткою, виразною вимовою – одне з головних завдань роботи з постановки голосу. Емоційний вплив виконуваного твору можливий лише за умови, що слово дійде до слухача. Робота над дикцією охоплює приголосні і голосні звуки. Велику користь приносять різні комбінації голосних і приголосних, що дозволяє одночасно включати співочий і мовний апарати.

Як матеріал для розвитку дикційних навичок слід використовувати окремі слова, фрази, приказки (бажано у поєднанні зі співом). Голосні звуки для більшої наспіваності, вокальності мають виконуватися злагоджено, без відчуття різких градацій. У той же час необхідно постійно стежити за тим, щоб така злагодженість не призвела до втрати слова, його змістового значення.

Одним із важливих моментів у процесі роботи викладача вокалу є дотримання правил орфоєпії. При вимові приголосних у співі й мовленні правила орфоєпії збігаються. Голосні звуки у мові можуть редукуватися, зникати. Цього не можна допускати у співі. Бо порушиться його основа – вокальність. Вокальна мова вимагає чітких, виразних голосних. Основним критерієм орфоєпічного виконання голосних є художній смак, розуміння стилю твору, його фактури і особливостей та інші чинники. Для того, щоб співати, потрібна ерудиція і знання. Правильна літературна вимова тексту у співі - одна з основних умов художнього виконання. Слово у співі тільки тоді набуває емоційної виразності, коли воно цілком доходить до слухача. Впевнена, чітка вимова активізує вокальне звучання. У свою чергу, поставлений голос допомагає виразності вокальної дикції. Добре вихована вокальна мова, грамотна і свідомо подача тексту, вміння «бачити» й «уявляти» виконуваний твір – запорука майбутнього культурного співу. Цілеспрямований розвиток голосу тягне за собою повноцінний розвиток усіх інших музичних здібностей студентів, виховуються риси майбутнього вокаліста. Ніякий вид мистецтва так сильно не діє на людський організм, як спів.

Література

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) [підручник / 2-ге вид. / з грифом МОН України "Для студентів музичних ВНЗ"] / В. Г. Антонюк. – К.: LAT & K, 2012. – 192 с.
2. Колбун І.С. Питання теорії вокального мистецтва/Колбун І.С. – Харків,1996
3. Колбун І.С Практичні поради педагога-вокаліста. – К. : Музична Україна, 2010.